

цьому переконає досвід мовно-культурної політики тих народів, котрі успішно вирішили подібне до наших завдання відродження своєї мови. До таких народів належать словаки, чехи, литовці, естонці, латиші та ін.

Важливим для нашої держави є досвід мовно-культурного самоствердження в період побудови самостійної держави наших найближчих західних сусідів – чехів і словаків. Принципова позиція у справі захисту своєї мови і культури властива й нинішній керівній еліті прибалтійських країн.

У протилежному напрямку іде мовний розвиток Білорусії, на прикладі якої можна побачити реальні наслідки законодавчого затвердження двомовності в ситуації нерівноправного становища двох мов.

Фактична нерівноправність становища україномовної та російськомовної частин соціуму вимагає впровадження активних заходів для зміни мовної ситуації та захисту свого мовно-культурного простору. Адже за російськомовною частиною населення стоїть потужна мовно-культурна спільнота за межами України, і це дає їй значні переваги перед носіями української мови, котрим доводиться постійно долати стихійну протидію російськомовного середовища, доводячи своє природне право спілкуватися рідною мовою на своїй власній землі.

ФОРМА ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ ЯК ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ФАКТОР У СПІВВІДНОШЕННІ ФУНКЦІЙ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ТА ФУНКЦІЙ ІНШИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Пустовіт Ж.М., к.ю.н., доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін
ННІПП НАВС

Самостійним фактором, який певною мірою впливає на співвідношення функцій Верховної Ради України з функціями інших центральних органів державної влади є форма правління.

Загалом, в юридичній науці виділяють дві форми правління – монархію (абсолютну, дуалістичну, конституційну) і республіку (президентську, парламентську, змішану тощо). Окремі країни світу носять ознаки як президентської так і парламентської форми правління. Таку форму державного правління прийнято називати змішаною. В країнах зі змішаною формою правління право формування уряду належить главі держави, але при цьому уряд має обов'язково пройти інвеституру (парламентське затвердження); парламент може ставити питання щодо відповідальності уряду (колегіальної чи індивідуальної).

Наразі юридична наука насичена різними науковими поглядами відносно переваг та недоліків змішаних форм правління в окремих країнах.

Х.Лінц цілком вірно зазначає, що президентсько-парламентська республіка має свої певні недоліки, які виявляються в тому, що президент і асамблея знаходяться поміж собою в боротьбі за легітимність, оскільки і президент, і парламент обираються народним голосуванням, при цьому їх витоки і подальше існування незалежні один від одного.

Президентсько-парламентська республіка характеризується домінуючим положенням президента в системі державної влади і безперечно має свої позитиви. Це, насамперед, стабільність управління країною та зміцнення влади на місцях, без порушення принципів місцевого самоврядування. Але, разом з тим, не позбавлена дана форма державного правління і окремих недоліків. Найбільш яскравим з яких є загроза авторитаризації влади президентом та поява нових відносин та непорозумінь між органами державної влади, які як правило не властиві для класичних форм державного правління.

На користь парламентської форми державного правління відносно Франції свого часу висловлювався відомий вчений Л. Дюгі, який вважав, що найбільш прийнятним для забезпечення принципу розподілу влад, а особливо законодавчої і виконавчої влади, є парламентський режим. Даний режим міг би забезпечити рівність парламенту і уряду та тісне співробітництво в будь-якій державній діяльності.

Основною вимогою успішного функціонування парламентського режиму є рівність парламенту і уряду. Якщо парламент стане залежним від глави держави, то рівновагу буде порушено, і на зміну парламентського режиму прийде диктатура глави держави.

На думку Л.Дюгі уряд і парламент однаково не можуть брати участь у функціях держави. І ця точка зору заслуговує на особливу увагу, оскільки будучи наділеними різною структурою, парламент і уряд по необхідності, в різноманітній формі беруть участь у функціях держави

З іншого боку, так як функції держави різноманітні, так як способи їх виконання здійснюються в різноманітних умовах, то міра і ступінь втручання уряду і парламенту також різна. Відповідно, мова йде не про розподіл влад, а про розподіл їх функцій, або про різноманітну участь у виконанні функцій держави.

Україна згідно до Конституції України 1996 року є республікою змішаного типу, яка вже пройшла певний шлях - шлях реформ у 2004, а пізніше у 2010 році.

Так, 8 грудня 2004 року Верховна Рада України ухвалила Закон України України № 2222-IV «Про внесення змін до Конституції України», яким було передбачено перехід від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської форми правління, формування уряду коаліцією депутатських фракцій, а відповідно посилення його статусу, подовження терміну повноважень Верховної Ради до 5 років тощо.

Втім, 1 жовтня 2010 року Конституційний Суд України визнав згаданий Закон «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року № 2222-IV таким, що був прийнятий з порушенням процедури його розгляду та прийняття. На підставі рішення Конституційного Суду України згаданий закон втратив чинність, а, відповідно поновив чинність Конституції України 1996 року в редакції від 28 червня 1996 року. Результатом таких змін стало набуття Україною статусу президентсько-парламентської республіки.

Відповідно, основним фактором, що впливає на специфіку співвідношення функцій парламенту з іншими органами влади є форма державного правління, що переважно залежить від джерела верховної влади та порядку утворення органів державної влади.

Таким чином, основними фактором, що впливає на співвідношення функцій Верховної Ради України з функціями центральних органів влади форма державного правління як спосіб організації державної влади, зумовлений принципами формування і взаємовідносин вищих органів держави.

ЛОКАЛЬНИЙ РІВЕНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Камінська Н.В., к.ю.н., доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін ННІПП НАВС

На сучасному етапі розвитку актуалізувалось питання забезпечення і захисту прав людини уповноваженими органами чи посадовими особами, іншими спеціальними суб'єктами. Його вирішення також залежить від різноманітних чинників, включаючи рівень реалізації: чи міжнародний (універсальний), європейський або інший регіональний рівень, загальнонаціональний, локальний або інший внутрішньодержавний рівень.

Зокрема, на локальному (місцевому) рівні територіальної організації людина і громадянин, як підтверджує практика, найлегше і найдоступніше може застосовувати гарантовані основоположні права і свободи, закріплені як у міжнародно-правових актах, так і Конституції чи іншому національному нормативно-правовому акті. Це стосується як мешканців столиці, так і будь-якого іншого міста, так само і найдрібніших адміністративно-територіальних одиниць (села, селища тощо).

У той же час варто виокремити ті інституції локального рівня, які повинні сприяти реалізації та захисту прав людини. Йдеться про існуючі органи влади, їх структурні підрозділи й посадових осіб, які функціонують на відповідній території. Незалежно чи це дільничний інспектор міліції, чи працівник